

Stærke nyheder

Vesterbro / Sydhavn Agenda 21 strategi & plan 2008 - 2010

Arbejdsprogram og årsplan

Indholdsfortegnelse

Forord	3
1. Formål med GRØN VESTERBRO/SYDHAVN	4
2. Vision for Vesterbro/Sydhavn 2025.....	4
3. GRØN VESTERBRO/SYDHAVN's arbejdsprincipper.....	5
4. Organisering, ressourcer og prioriteringer.....	6
5. Arbejdsprogram 2008 - 2010	7
6. Årsplan 2008	11
Vigtige projekter udenfor den prioriterede liste	17
7. Evaluering, vurdering og årscyklus	19
8. Om Agenda 21	20
9. Lokalområderne Vesterbro og Sydhavnen	21
10. Overordnet budget	24
Kontaktoplysninger	25

Stærke nyheder

Forord

På tærsklen til det nye år, og en ny bevillingsperiode, står GRØN VESTERBRO over for nye udfordringer.

Af Københavns Kommune er vi blevet pålagt også at skulle arbejde i Kgs. Enghave (Sydhavn), fordi de to bydele er blevet slået sammen til een bydel.

Det har desværre betydet, at bestyrelsen i GRØN VESTERBRO har set sig nødsaget til at lukke agenda 21 satelitten i Sydhavn pr. 1. januar 2008, grundet en reel beskæring af midlerne til agenda 21 arbejdet i de to områder i den nye bydel på 30 %.

Pr. 1. jan. 2008 hedder vi således GRØN VESTERBRO/SYDHAVN og skal finde nye måder at arbejde på, måder at fordele midlerne på mellem de to områder og måder at samarbejde med eksisterende grupper på.

På trods af disse problemer er vi overbevidste om, at vi nok skal få det til at fungere. Med en god medarbejderstab og gode samarbejdspartnere, både på Vesterbro og i Sydhavn, vil GRØN VESTERBRO/SYDHAVN stadig stå som garant for kvalitativt lokalt agenda 21 arbejde.

Imidlertid vil det nok også være tydeligt for enhver, at situationen er forandret og beboerne i de to bydele vil uvægerligt opdage, at medarbejderne ikke længere kan engagere sig på samme plan som hidtil og, at der ikke er de samme midler til rådighed som i de foregående år.

En del af arbejdet i 2008 bliver således, at arbejde for bedre forhold i årene fremover til glæde for alle aktive i bydelen.

Niels Birk, daglig leder

Dette er GRØN VESTERBRO/SYDHAVN's arbejdsprogram for 2008-2010.

GRØN VESTERBRO/SYDHAVN er bydelen Vesterbro/Kgs. Enghaves lokale Agenda 21-center, hvis formål er at støtte og udvikle det lokale miljøarbejde.

Arbejdsprogrammet afspejler den strategi centret har lagt for arbejdet i de kommende tre år og beskriver GRØN VESTERBRO/SYDHAVN's formål, visioner, arbejdsprincipper, indsatsområder og prioriteringer i de kommende år frem til 2010.

Hvert år bliver der tillige udarbejdet en årsplan, som beskriver de konkrete aktiviteter, succeskriterier og ressourcer for det pågældende år.

Arbejdsprogrammet og årsplanen er formuleret af centrets medarbejdere, bortset fra de arbejdsopgaver, der er specifikke for Sydhavnen og som er formuleret af Agendaråd Sydhavn. Programmet som helhed er godkendt af bestyrelsen.

1. FORMÅL MED GRØN VESTERBRO/SYDHAVN

GRØN VESTERBRO/SYDHAVNS formål er:

- at støtte og udvikle det lokale miljøarbejde ved at inspirere og engagere borgere og erhvervsliv til aktivt at deltage i helhedsorienterede miljøprojekter, der indtænker det sociale miljø, kultur, økonomi og integration.
- at sikre en dialog mellem borgere, erhvervsliv, kommunen og forsyningsvirksomhederne om væsentlige miljøspørgsmål og kommunens miljøpolitik. Herigennem medvirker GRØN VESTERBRO/SYDHAVN til at udvikle det lokale demokrati.

2. VISION FOR VESTERBRO/SYDHAVN 2025

I år 2025 er Vesterbro/Sydhavn blevet internationalt kendt for at være en særligt bæredygtig bydel.

Bydelen lever naturligvis op til diverse internationale miljøkrav - og går ofte langt videre. Det gælder bl.a. kravene i FNs klimakonventioner mht. nedsættelse af CO2-udslip.

Vesterbro/Sydhavn er også karakteriseret ved at være en grøn bydel med en høj grad af biodiversitet og mange grønne friarealer. Bydelen har en bæredygtig trafikstruktur, hvilket giver en renere luft.

Der udover er Vesterbro/Sydhavn kendt for udvikling af banebrydende miljø- og naturformidling, hvilket er en af grundene til at bydelens børn og unge har en høj grad af miljøbevidsthed.

I Vesterbro/Sydhavn er det selvfølgelig og nemt at have en miljøbevidst adfærd, mht. forbrug, ressourceforbrug, affaldshåndtering mv.

Alt dette er lykkedes, fordi alle beboere, institutioner og organisationer ihærdigt og bevidst har arbejdet frem imod at gøre deres bydel bæredygtig.

Stærke nyheder

3. GRØN VESTERBRO/SYDHAVNS ARBEJDSPRINCIPPER

I arbejdet med at opfylde GRØN VESTERBRO/SYDHAVNS formål og forfølge visionerne for bydelen, følger centret følgende principper:

- Centret støtter borgernes ideer og projekter, men ejer dem ikke. Det er beboerne og de aktive på Vesterbro og i Sydhavn, der er tovholdere og ejere.
- GRØN VESTERBRO/SYDHAVN præsenterer og synliggør alternative og mere bæredygtige måder at gøre tingene på.
- De projekter, der søsættes af centret eller med centrets hjælp, skal skabe varige aftryk i bydelen.
- Det skal opleves som nemt for bydelens borgere og erhvervsdrivende at engagere sig i miljøspørgsmål, fordi GRØN VESTERBRO/SYDHAVN eksisterer og der afsættes tid til at tale med den enkelte borger. Omvendt skal ingen føle, at de får 'proppet miljøet ned i halsen'. GRØN VESTERBRO/SYDHAVN arbejder med mennesker og for mennesker.
- Medarbejderne i GRØN VESTERBRO/SYDHAVN er opsøgende og deltagende i forhold til bydelens udvalgs- og foreningsliv. De kommer der, hvor folk er og ikke omvendt, hvilket er vigtigt, når miljøaspektet skal blive en del af det liv folk faktisk lever og ikke hører til i en 'kasse' for sig selv. Medarbejderne har også selv 'fingrene i jorden' i forbindelse med udførelsen af projekter.

- I forhold til arbejdet i området Sydhavn, vil medarbejderne i GRØN VESTERBRO/SYDHAVN bestræbe sig på fortrinsvist at bistå de samarbejdspartnere i Sydhavnen i realiseringen af deres prioriterede projekter.
- GRØN VESTERBRO/SYDHAVN arbejder professionelt og har en gennemført økologisk profil.

I centrets arbejde kan en medarbejder påtage sig følgende roller:

Organisator og arrangør af en række miljøaktiviteter på Vesterbro og i Sydhavn, som for eksempel Miljøfestivalen.
Initiativtager til nye projekter/aktiviteter og arbejdsområder.
Tovholder for diverse projekter og netværk.
Netværksskaber af nye netværk, for eksempel i forbindelse med nye projekter eller arbejdsområder.
Rådgiver - i forbindelse med aktiviteter udenfor huset og pr. telefon, mail eller ved personlig henvendelse i selve centret.
Formidler af overordnede budskaber såvel som egentlige aktiviteter og resultater.

4. ORGANISERING, RESSOURCER OG PRIORITERINGER

GRØN VESTERBRO/SYDHAVN har til huse i Vesterbro Demokratihus, Valdemarsgade 4, hvor centret råder over et kontorlokale, et depot og adgang til mødelokaler og en kantine.

Den faste stab består af tre medarbejdere, som har delt arbejdsopgaverne mellem sig ift. kompetencer. Den ene medarbejder, hvis løn hovedsageligt finansieres af Friluftsrådet, er naturvejleder i Vesterbro Naturværksted og arbejder fortrinsvist på Vesterbro.

Den daglige leder står primært for det administrative arbejde og deltager i projekter i den udstrækning, det er muligt. Hovedparten af lederens tid, dvs. minimum 30% af centrets samlede arbejdstid, går dog til driften af centret. Den daglige leder er ansvarlig for projekterne, mens GRØN VESTERBRO/SYDHAVNs miljømedarbejder og naturvejlederen primært er projektudførende. GRØN VESTERBRO/SYDHAVN er en selvejende fond, hvis bestyrelse består af 10 medlemmer udpeget af lokale foreninger og institutioner.

Udover den faste medarbejderstab vil GRØN VESTERBRO/SYDHAVN løbende have tilknyttet yderligere personale såsom frivillige, eksterne konsulenter, praktikanter og/eller ansatte i forskellige slags tilskudsordninger.

GRØN VESTERBRO/SYDHAVN har opnået tilsagn om driftstilskud fra Københavns Kommune, men fordi GRØN VESTERBRO og Grøn Sydhavn er blevet sammenlagt og nu kun får midler, der svarer til det beløb GRØN VESTERBRO tidligere modtog alene, er der reelt tale om en kraftig beskæring på 30%. Derfor må der prioriteres endnu mere benhårdt mellem de mange vigtige opgaver. De specifikke prioriteringer vil fremgå af hver årsplan.

Størrelsen på driftstilskuddet til de enkelte københavnske agenda-centre reguleres efter antallet af borgere i hver enkelt bydel og denne fordeling snøgle bruger GRØN VESTERBRO/SYDHAVN også, når det gælder fordelingen af arbejdstimer og aktivitetsmidler mellem bydelens to lokalområder. Dette gælder dog ikke midler, som er øremærkede til specifikke projekter.

Læsevejledning til arbejdsprogram og årsplan

Arbejdsprogram

Årsplan

Opgaver der varetages af miljø- & naturvejlederen

Opgaver der varetages af både miljø & naturvejlederen samt miljømedarbejderen

Opgaver som pt. ikke er prioriterede

Stærke nyheder

5. Arbejdsprogram 2008 - 2010

KLIMA	
Indsatsområde	Mål
Vesterbro Klimaplan	At lave en klimaplan for Vesterbro i samarbejde med interesserede beboere, lokale foreninger og erhverv på Vesterbro. Vesterbro klimaplan skal vise de konkrete handlingstiltag, der skal til på Vesterbro for at reducere CO2 udslippet med min. 20 % i 2015 (ift. 2005 tal). Disse tiltag kan også danne baggrund for bydelsplanen i 2009.
Klima ambassadører	At uddanne foreningsmedlemmer og beboere på Vesterbro til klimaambassadører, så disse klimaambassadører kan gå i front med at formidle CO2-reducerende tiltag i deres egen organisation og i søster organisationer, sådan at disse organisationer opnår min. 20 % reduktion i CO2 udslippet i 2015(ift 2005 tal).
Skolebørn og klima	At formidle faglig viden om klima og CO2 på en spændende og engagerende måde overfor skoleklasser på Vesterbro.
Lifeprojekt	At samarbejde med de andre Agendacentre i København og Københavns Kommune om et EU Life-projekt, der vil reducere CO2 udslippet i væsentlig grad.
Vesterbro Trafik og Byrumsgruppe	At deltage aktivt i Vesterbro trafik og byrumsgruppe og på den måde være med til at skabe en bæredygtig bydel med fokus på CO2-reducerende og grønne tiltag.
Udlånsladcykler	At skabe let tilgængelighed til udlånsladcykler, som alternativ til privatbilismen og hermed reducere CO2 udslippet.
Carlsberg	At deltage i processen og forsøge at påvirke udviklingen af boligområdet ved Carlsberg i en bæredygtig og CO2 neutral retning.
Træstubben	At videreudvikle Træstubben, så den demonstrerer bæredygtige løsninger, der reducerer ressourceforbruget og mindsker CO2 udslippet.

Stærke nyheder

NATUR I BYEN

Indsatsområde	Mål
Facadeplanter	At forøge mængden af grønne elementer i bydelen ved at tilbyde gratis facadeplanter til offentligt tilgængelige facader.
Grønne arealer	At støtte udviklingen af naturrige og bæredygtige baggårde, altaner, parker og udearealer i forbindelse med daginstitutioner. Samt støtte udviklingen af baggårde, altaner og andre udearealer, der drives efter bæredygtige principper.
Naturværkstedets område	At udvide og udvikle området ved naturværkstedet i Saxoparken, så det bliver et oplevelsesrigt område indenfor natur og bæredygtighed til inspiration for andre.
Sydhavnstippen	At der bliver en passende bæredygtig udvikling og pleje af Sydhavnstippen. At status for Sydhavnstippen ændres til "01" (fritidsformål) i Kommuneplanen 2009

Stærke nyheder

MILJØ OG NATURFORMIDLING	
Indsatsområde	Mål
Miljøfestival	At der årligt skabes en inspirerende miljøfestival på Vesterbro/Sydhavn i samarbejde med Københavns Kommune.
Grønt markedshjørne	At Grøn Vesterbro/Sydhavn deltager i forskellige lokale arrangementer, så centret bliver synligt og information om forskellige bæredygtige emner bliver let tilgængelige for borgerne.
Miljø og naturformidling i Naturværkstedet	At give bedre kendskab til og større bevidsthed om miljøet og naturens sammenhænge ved løbende at formidle miljø- og naturoplevelser til daginstitutioner, skoler og familier i bydelen.
Integrationsfremmende naturformidling	At videreudvikle og lave integrationsfremmende miljø- og naturformidling for sprogstimuleringsgrupper, etniske fritidsklubber og etniske familier i bydelen.
Netværk af frivillige	<p>Der opstartes og udvikles et velfungerende frivilligt netværk af havepassere, der udvikler og plejer udearealerne ved Vesterbro Naturværksted i henhold til bæredygtige principper. Målet er endvidere at de frivillige havepassere løbende får mulighed for at deltage i kurser om bæredygtig havepasning og med tiden bliver ambassadører for bæredygtig havepasning rundt omkring i bydelen.</p> <p>At opstarte og udvikle et velfungerende netværk af frivillige naturformidlere, sådan at Vesterbro naturværksted opnår en større berøringsflade og flere føler ejerskab for stedet. Målet er også at tilbyde kurser (bl.a. mininaturvejleder-kursus el. lign) til de frivillige formidlere, så de løbende bliver videreuddannet.</p>
Naturformidling på Sydhavnstippen	At der løbende arrangeres ture på Sydhavnstippen, så folk i København får øjnene op for den enestående bynatur, der er opstået på Tippen.

Stærke nyheder

Bæredygtige haver i Reerslev	At gøre det muligt for marginaliserede børn og voksne fra Vesterbro og Sydhavn, at dyrke et stykke jord i Reerslev og herved højne deres selvværd og livskvalitet. Den regelmæssige kontakt med naturen i Reerslev giver brugerne et bedre velbefindende samt en større forståelse for det bæredygtige og det miljømæssige.
------------------------------	---

ANDET

Indsatsområde	Mål
Høringer	At Grøn Vesterbro/Sydhavn involverer sig i relevante offentlige høringer fra Københavns Kommune.
Københavns Kommune	At deltage med kompetence og engagement i relevante workshops og arbejdsgrupper i Københavns Kommune.
Åben rådgivning	At Grøn Vesterbro/Sydhavn fungerer som et sted, hvor borgerne føler at de let kan få kompetent rådgivning og henvisning til faglig kompetente netværk om miljøspørgsmål.
Lokaludvalgene	At samarbejde med lokaludvalgene på Vesterbro og i Kgs. Enghave i relevante berøringsflader, såsom input til bydelsplanen og udvikling af Godsbanearialet og andre grønne friarealer på Vesterbro og i Kgs. Enghave.
Bestyrelsens projekter	At lave et netværk af øko-butikker på Vesterbro og i Sydhavn, som bl.a. har en fælles markedsføring.
	At udarbejde et forslag til, hvordan en sammenhængende grøn struktur på Vesterbro og Sydhavn kan se ud. Forslaget skal også bruges som input til bydelsplanen.
Ad hoc projekter	At allokere tid til at kunne involvere sig i nye aktuelle projekter, der ikke på forhånd er planlagt.

Stærke nyheder

6. Årsplan 2008

KLIMA				
Aktivitet	Samarbejds-partnere	Målgruppe	Succeskriterier	Område/Ansvarlig
Vesterbro klimaplan	Beboere, organisationer, erhverv og boligforeninger på Vesterbro Agenda 21 centre i København. VesterGror	Beboere og lokaludvalget på Vesterbro. Klima konferencen i 2009.	Der laves en arbejdsgruppe med aktive vesterbroere, der i løbet af året udarbejder en handlingsorienteret klimaplan for Vesterbro, der minimum reducerer CO2 udslippet med 20 % i 2015 (ift. 2005 tal).	Vesterbro/miljømedarb.
Klimaambassadører	Københavns Kommune	Organisationer og boligforeninger på Vesterbro	Der udvikles et klimakursus til at uddanne klimaambassadører, som skal gå i front med at formidle CO2 reducerende tiltag i egne og søster-organisationer. Målet er minimum at reducere CO2 udslippet med 20% i 2015 (ift 2005 tal) i de implicerede organisationer.	Vesterbro/miljømedarb.
Lifeprojekt	Agenda 21 centre i København og Københavns Kommune	Borgere i København	Der udarbejder en projektansøgning til EU lifepuljen, som giver midler til mere miljø/klima-arbejde i agendacentrene i København.	Vesterbro og Sydhavn/ miljømedarb.

Stærke nyheder

Vesterbro Trafik og Byrumsgruppe		Beboere på Vesterbro og Københavns Kommune	Grøn Vesterbro/Sydhavn deltager aktivt i VTBG møderne og bidrager med input til bæredygtige grønne tiltag og CO2 reducerende løsninger.	Vesterbro/daglig leder
Skolebørn og klima	Agenda 21 centrene i Københavns Kommune	Skolebørn i Københavns kommune	Der afholdes en inspirerende og faglig givtig temauge om klima for skolebørn på Vesterbro. Sidst på året inspireres de københavnske skolebørn til at lave genbrugs-julepynt.	Vesterbro/miljømedarb.
Carlsberg-grunden	Carlsberg	Beboere i Carlsbergområdet	Grøn Vesterbro/Sydhavn deltager aktivt i processen om udviklingen af Carlsberggrunden til et bæredygtig område med CO2 neutrale tiltag.	Vesterbro/daglig leder
Udlånsladcykler		Beboere på Vesterbro og i Sydhavn	De 3 ladcykler udlånes min. 70 % af årets dage.	Vesterbro og Sydhavn/daglig leder

Stærke nyheder

NATUR I BYEN				
Aktivitet	Samarbejds-partnere	Målgruppe	Succeskriterier	Område/Ansvarlig
Facadeplanter	Opzoomerne på dansk	Andelsforeninger og Ejerforeninger på Vesterbro og i Sydhavn	Beboerne planter 300 facadeplanter på Vesterbro og i Sydhavn	Vesterbro og Sydhavn/ miljømedarb
Grønne arealer	Apostelgården Bent Sohne	Beboere på Vesterbro/Sydhavn	Der følges op på modelaltanen i Apostelgården og der udarbejdes en folder med ideer til bæredygtige tiltag på en altan.	Vesterbro/naturvejleder
	Grøn Agenda Sydhavn VesterGrør Byhavenetværket	Gårdmænd. Gårdlaug og beboere på Vesterbro og i Sydhavn	Der arrangeres en rundvisning til inspirerende grønne og bæredygtige gårde i København	Vesterbro og Sydhavn/ naturvejleder
Plejeplan Sydhavnstippen	Naturgruppen, Center for park og natur, Arealudviklingsselskabet I/S og Danmarks Naturfredningsforening.	Brugere af Tippen	Der udarbejdes en pleje- og udviklingsplan for Sydhavnstippen for både den fredede og ikke-fredede del.	Sydhavn/miljømedarb.
Status for Sydhavnstippen	Grøn Agenda Sydhavn, Foreningen Det grønne Knæ. Kgs. Enghave Lokaludvalg og Vesterbro Lokaludvalg	Brugere af Tippen	Der laves lobbyarbejde og skriftlige oplæg til ændring af Kommuneplan 2009, således at status for Sydhavnstippen kan ændres til "01"=Fritidsformål med vægt på biodiversitet samt natur- og kulturoplevelser.	Sydhavn/miljømedarb.

Stærke nyheder

MILJØ OG NATURFORMIDLING				
Aktivitet	Samarbejds-partnere	Målgruppe	Succeskriterier	Område/Ansvarlig
Miljøfestival	Københavns Kommune	Beboere på Vesterbro/Sydhavn	Der afholdes en inspirerende miljøfestival.	Vesterbro og Sydhavn/ miljømedarb.
Grønt markedshjørne	diverse	Beboere på Vesterbro og Sydhavn	Der udvikles et nyt koncept for Grøn Vesterbro/Sydhavns deltagelse i lokale arrangementer. Der deltages 1 lokalt arrangement.	Vesterbro og Sydhavn/ miljømedarb.
Miljø og naturformidling	Daginstitutioner og Børnehaveklasser på Vesterbro	3-7 årige børn	Der afholdes Natur og miljøformidlingsaktiviteter til 1000 3-7 årige børn	Vesterbro/naturvejleder
	Skoler og fritidshjem på Vesterbro	8-10 årige børn	Der laves 3 temaer, hvor 300 børn fra 1-3. klasse og fritidshjem kan deltage.	Vesterbro/naturvejleder
Miljø og naturformidling sprogstimuleringsgrupper	Sprogkonsulenter fra Københavns kommune	Sprogstimuleringsgrupper for 5-6 årige.	Der udvikles 3 temaer til sprogstimuleringsgrupper og der afholdes min. 10 forløb for sprogstimuleringsgrupper.	Vesterbro og Sydhavn/ naturvejleder
Naturformidling til familier	Red barnet og bestyrelsen i Apostelgården	Primært familier fra Apostelgården og andre naboer til Naturværkstedet	Der arrangeres en velbesøgt og inspirerende naturtur med etniske familier.	Vesterbro / naturvejleder
Integrationsfremmende naturformidling.	Red barnet Friluftsrådet	Naturvejlederforeningen/ andre naturvejledere	Der sættes fokus på erfaringsudveksling om integrationsfremmende naturformidling.	Vesterbro / naturvejleder

Stærke nyheder

Netværk af frivillige	Frivillig Center V-SV Natur og ungdom Økologisk planteservice	Naboer til Naturværkstedet Beboere på Vesterbro	Den frivillige havepassergruppe opnår 10 medlemmer i 2008 hvoraf 20 % af gruppen har etnisk baggrund. Havegruppen mødes 1 gang om måneden og hjælper med at udvikle og passe NV haven	Vesterbro / naturvejleder
Naturformidling på Sydhavnstippen	Dansk Ornitologisk forening Naturvejledere, Grøn Sydhavn naturgruppen	Natur og Fugle inter- esserede i København	Der arrangeres 2 guidede fugleture på Sydhavnstippen, hvor klimaaspektet inddrages.	Sydhavn/naturvejleder
	Naturvejledere, Folkeskoler fra Vesterbro og Sydhavn samt Naturgruppen	Skoleelever fra Vesterbro og Sydhavn	Der arrangeres 2 naturtræf på Sydhavnstippen for skoleelever, hvor klimaaspektet inddrages.	Sydhavn/naturvejleder
Bæredygtige haver i Reerslev	Muhabet Sprogkonsulenter Kbhs Kommune	Etnisk ensomme, psykisk syge og deres børn Sprogstimuleringsgrupper Etniske familier og ældre beboere fra Vesterbro	Der udarbejdes fondsansøgninger til opstart af bæredygtig havedyrkning i Reerslev. Via fondsmidler ansættes en medarbejder til at udvikle konceptet og det konkrete projekt i Reerslev.	Vesterbro/miljømedarb.

Stærke nyheder

ANDET

Aktivitet	Samarbejds-partnere	Målgruppe	Succeskriterier	Område/Ansvarlig
Høringer	Vesterbro Trafik og byrumsgruppe VesterGror, Vesterbro og Kgs. Enghave lokaludvalg + sagsrelevante partnere	Københavns Kommune Staten	Grøn Vesterbro/Sydhavn deltager i alle relevante høringsprocesser	Vesterbro og Sydhavn/ daglig leder
Københavns Kommune			Grøn Vesterbro/Sydhavn deltager i samtlige relevante workshops og møder med Kbh's Kommune	Vesterbro og Sydhavn/ daglig leder
Åben rådgivning		Beboere og andre aktører på Vesterbro og i Sydhavn	Kontoret holder åben rådgivning 2 eftermiddage om ugen året rundt. Beboere på Vesterbro og i Sydhavn kender til den åbne rådgivning og føler, at det er let at få kompetent rådgivning el. faglig henvisning om miljøspørgsmål.	Vesterbro og Sydhavn/ daglig leder
Lokaludvalgene		Beboere og andre aktører på Vesterbro og Sydhavn	Grøn Vesterbro/Sydhavn samarbejder med Lokaludvalgene i Vesterbro og Kgs. Enghave i relevante sager.	Vesterbro og Sydhavn/ daglig leder

Stærke nyheder

Bestyrelsens projekter	Butikker i bydelen		At lave et netværk af øko-butikker på Vesterbro og i Sydhavn.	Bestyrelsen
	VesterGror		At udarbejde et forslag til, hvordan en sammenhængende grøn struktur på Vesterbro og Sydhavn kan se ud.	Bestyrelsen
Ad hoc projekter			Alle, som kommer ind med et miljø/naturprojekt, får sparing i Grøn Vesterbro/Sydhavn.	Vesterbro og Sydhavn

Vigtige projekter udenfor den prioriterede liste (vilkårlig rækkefølge)

(projekter der kan arbejdes med, hvis centret får mere arbejdskraft, som følge af praktikaftaler, opnåede fondsmidler el. lign.)

Vesterbro:

• Evaluering af naturværkstedets aktiviteter	• Studieture om miljø, bæredygtighed og natur i byen
• Skoleplanteaktioner	• Farmers Market
• Grønne skolegårde	• Foredrag

Sydhavn:

• Lønnet bekæmpelse af invasive plantearter i naturområderne	• Tudsepassage ved Tudsemindevej
• Trafikbelastnings-reduktion ved Ellebjergvej.	• Fårehold på Sydhavnstippen
• Sikring af Agenda 21 Gruppernes hjemmesider	• Etablering af Mininatur-skole på Sydhavnstippen
• Bæredygtigt plejehjemsbyggeri ved Verdisvej.	

7. Evaluering, vurdering & årscyklus

Ifm. udarbejdelsen af årsberetningen ønsker vi at evaluere GRØN VESTERBRO/SYDHAVN's indsats. Dels vil vi foretage en kvantitativ evaluering ift. de opstillede succeskriterier i årsplanen og dels ønsker vi at foretage en kvalitativ vurdering af de enkelte projekter.

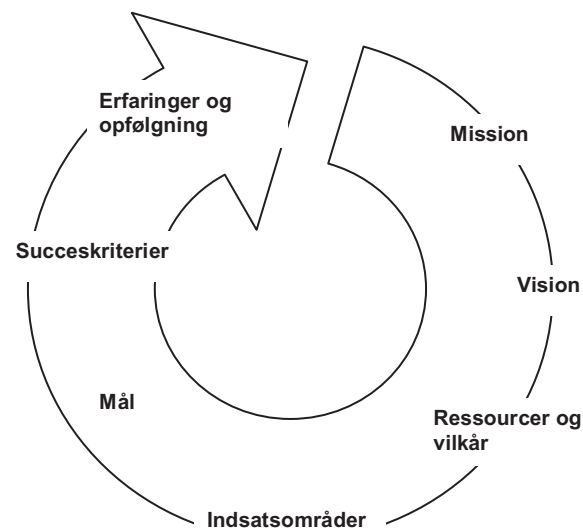
For at få en forståelse af de afledte effekter af de projekter vi har været involverede i, vil vi gennemføre en multikriterievurdering af udvalgte projekter, idet vi mener at de afledte effekter kan have en, om muligt, endnu større betydning for den samlede udvikling af bydelen i retning af en bæredygtig bydel.

Som eksempler på kriterier vi vil vurdere på og med kan nævnes:

<i>Livskvalitet</i>	<i>Anvendelse af ex. netværk</i>	<i>Socialt udviklende</i>
<i>Innovation</i>	<i>Engagement / fællesskab</i>	<i>Kulturelt udviklende</i>
<i>Selvforvaltning</i>	<i>Oplevelse - "øjen åbner"</i>	<i>Robusthed/vitalitet</i>
<i>Komfort</i>	<i>Debatskabende</i>	<i>Demokrati</i>
<i>Økonomi</i>	<i>Omtale af GVB</i>	<i>Integration</i>

Modellen vil blive løbende udviklet og videreudviklet ift. de igangsatte projekter og ønskede effekter.

Den løbende evaluering og vurdering vil medføre en stadig tilpasning af indsatsområder, målsætninger, samarbejdspartnere og succeskriterier. Denne løbende tilpasning forklares bedst ved nedenstående model.

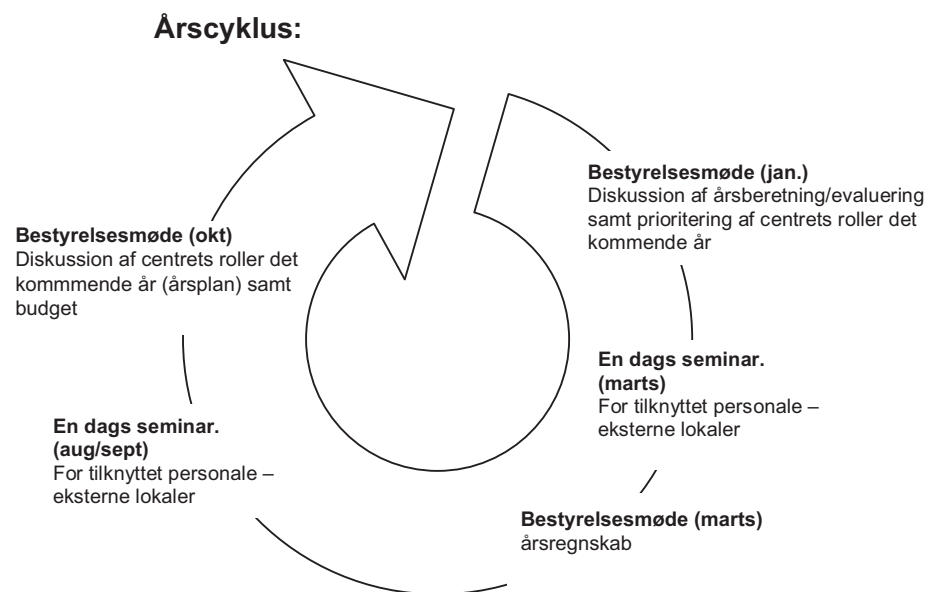

Modellen afspejler både den løbende revurdering blandt det tilknyttede personale, men også den proces som både formandskab og bestyrelse deltager i.

Stærke nyheder

For at sikre en kontinuerlig vurdering og tilpasning af GRØN VESTERBROS indsats, arbejdsområder og metoder ønsker vi at fastlægge en årscyklus, hvor både tilknyttet personale, formandskab og bestyrelse får mulighed for at reflektere og give deres input. Den kontinuerlige refleksion giver mulighed for, at der løbende tages beslutning om prioriteringer mellem indsatsområder og projekter, både finansielt og tidsmæssigt.

Der afholdes yderligere bestyrelsesmøder efter behov samt formandskabs møder ca. hver anden måned.

8. OM AGENDA 21

Begrebet Agenda 21 stammer fra FNs konference om miljø og udvikling, der blev afholdt i Rio de Janeiro i 1992. På konferencen vedtog 181 stats- og regeringschefer et handlingsprogram for en bæredygtig udvikling for det 21. århundrede. Handlingsprogrammet blev kaldt Agenda 21; En dagsorden for det 21. århundrede.

Ét af de bærende principper for Agenda 21 er, at der skal findes lokale løsninger på både lokale og globale miljøproblemer, fordi vores daglige gøremål og laden påvirker vores omgivelser og dermed miljøet i større eller mindre grad - lokalt såvel som globalt.

Et andet princip for Agenda 21 er, at begrebet bæredygtighed indeholder flere dimensioner, hvoraf de tre mest centrale er de miljømæssige, økonomiske og sociale. Alle erfaringer viser nemlig, at ændringer til fordel for miljøet og skal kunne fungere økonomisk og socialt for at fungere i længden.

Facts om Agenda 21 i Danmark:

- Begrebet Agenda 21 stammer fra FNs konference om miljø og udvikling, der blev afholdt i Rio de Janeiro i 1992.
- Rio konferencens målsætning blev i 1999 skrevet ind i den danske lov om kommuneplanlægnings kapitel 6A i form af 5 punkter, som kommunerne skal leve op til.
- Der er 8 Agenda 21-centre i København. De fungerer som selvstændige, selvejende fonde knyttet til Center for Miljø i Københavns Kommune.
- Det er meget forskelligt hvordan landets forskellige kommuner søger at leve op til lovgivningen og hvordan Agenda 21-arbejdet er organiseret.

- Agenda 21-arbejdet foregår også i mange små og store foreninger med særinteresser. Det spænder f.eks. fra Foreningen Det grønne Knæ i Sydhavnen til Danmarks Naturfredningsforening.
- På landsplan samarbejder mange Agenda 21-centre og -foreninger via "Netværket for lokale Agenda 21 centre".

Stærke nyheder

Lokal handling med global virkning:

Køber jeg en almindelig svinekotelet, er det temmelig sandsynligt, at grisen, som koteletten stammer fra, er fodret med amerikansk eller argentinsk soja. Den enorme produktion af soja kan medføre skovfældning, jorderosion, eller spredning af gensplejsede organismer i naturen, og på den måde har jeg indflydelse på landområderne i USA eller Argentina, når koteletten bipper igennem kasseapparatet!

Køber jeg i stedet en kotelet fra en økologisk gris fra Odsherred støtter jeg økologisk landbrug og dermed større biologisk mangfoldighed. Fordi markerne med dyrefoder ikke sprøjtes lever der ganske enkelt langt flere forskellige smådyr, som igen er føde for forskellige større dyr og så videre. Der udover sparer vi drikkevandet for de giftige stoffer, der bruges i konventionelt landbrug, ligesom der bruges mindre ressourcer på grund af den kortere transport.

Vi har således alle et fælles ansvar for vores fælles fremtid!

Miljømæssig, økonomisk og social bæredygtighed:

Hvis jeg vil lave et forsøg med kompostering af organisk husholdningsaffald i gården, er det ikke nok at skaffe midlerne til investering i kompostbeholdere og viden om, hvordan man håndterer dem. Brugerne skal have råd til at vedligeholde beholderne og evt. til at aflønne personale til at passe dem for, eller der skal være så stor opbakning, at beboerne selv vil udføre arbejdet frivilligt. Ligeledes skal jeg sikre mig, at der blandt beboerne generelt er stor nok opbakning til at foretage de nødvendige ændringer i deres daglige håndtering af husholdningsaffaldet.

Således vil projektet både være miljømæssigt, økonomisk og socialt bæredygtigt og dermed have en chance for at komme ud over projektetstadiet og betyde en varig ændring af et handlingsmønster.

9. LOKALOMRÅDERNE VESTERBRO OG SYDHAVN.

Pr. 1. januar 2007 er de to hidtil selvstændige bydele Vesterbro og Kgs. Engshave (Sydhavn i folkelig tale) blevet sammenlagt. Som følge heraf er GRØN VESTERBRO og Grøn Sydhavn lagt sammen pr. 1. januar 2008.

De to lokalområder er imidlertid på mange punkter så forskellige, at vi vælger at beskrive dem - og dermed betingelserne for det lokale miljøarbejde - hver for sig.

Vesterbro

Vesterbro er placeret med Hovedbanegården og Indre by på sin østlige side, havnen og godsbanearrealerne på sin sydlige side og Frederiksberg og Valby på de to andre sider.

Langt størstedelen af Vesterbros areal er bane-, havne- og erhvervsareal. Den del af arealet, der er tilbage til beboerne er tæt bebygget, hvilket betyder at der kun er 3,4 m² friareal pr. beboer. Til sammenligning er gennemsnittet i København 50,5 m².

Vesterbro er et af de gamle brokvarterer. Hovedparten af boligmassen er fra århundredeskiftet, men en stor del af boligerne er igennem de sidste 15 år blevet enten gennemgribende byfornyset eller renoveret i mindre målestok. Store dele af Vesterbro fremstår således i dag som attraktive, moderne boligområder. Den egentlige byfornyelse har dog kun berørt ca. 1/3 af boligmassen og en stor del af de forbigåede boliger er stadig både byggeteknisk og miljømæssigt kritisable.

Størstedelen af boligmassen er private andelsboligforeninger og ejerboliger.

Efterhånden er hovedparten af de små gårdanlæg, som bydelen var kendt for, blevet sammenlagt, hvilket både giver flere muligheder for sammenhængende grønne rekreative arealer, men også stiller større krav til helhedstænkning i forbindelse med driften.

Derfor er der mange steder etableret gårdlaug på tværs af andels-, ejer- og lejerforeninger.

Vesterbro har traditionelt været kendt som et kvarter med en uforholdsmæssig stor andel af personer på overførselsindkomster og alkohol/narkoproblemer, ligesom de prostituerede altid har været et kendetegn for bydelen. I forbindelse med byfornyelsen har dette billede ændret sig væsentligt. Inden for sidste 10 år er den gennemsnitlige husstandsindkomst på Vesterbro steget med 172 %. Det er blevet mondænt og dyrt at bo på Vesterbro, hvorfor beboersammensætningen i dag mere er karakteriseret af ressourcestærke par og børnefamilier samt enlige i alderen 25-35 år, der har en lang eller mellemlang uddannelse. Vesterbro har en meget høj fødselsrate i forhold til resten af byen.

Der er kun få mindre industrier tilbage på Vesterbro. Selv de to sidste større industriområder, Carlsberg Bryggeri og Kødbyen, er under forvandling til hhv. boligområde og kulturcenter.

Butikslivet har ligeledes ændret sig. Istedgade (som aldrig overgiver sig!?) er i dag kendetegnet af design- og livsstilsbutikker og cafeer. De etniske handlende har dog ikke overgivet sig. Vesterbro har stadig en meget stor andel af etniske butikker og er leveringsdygtig i alt fra thailandske grøntsager til brasiliansk gadekunst. Dette hænger sammen med den relativt store andel af etniske minoriteter som bor eller opholder sig i bydelen.

Sydhavnen

Sydhavnen er placeret sydvest for Vesterbro, men de to områder er adskilt af et stort baneareal og havneområde. Lokalområdet er afgrænset af vand to til sider (øst og syd), af Valbyparken mod vest og af Valby mod det meste af den nordre grænse.

Sydhavnen har flere store grønne områder: Karens Minde-området, Tippen og Vestre

Kirkegård, som lokale borgere sætter meget pris på. Mængden af friareal er 15 m² pr.

Indbygger, men føles større på grund af grænsen til Valbyparken.

Sydhavnen er et ældre område med mange almennyttige boligbyggerier hovedsageligt fra 1930-erne.

Københavns Kommune har anvisningsret til en stor del af lejlighederne, hvilket sætter sit

præg på befolkningssammensætningen og gør Sydhavnen til ét af de mest socialt belastede områder i København.

Selvom boligmassen hovedsageligt består af etageejendomme, er Sydhavnen også karakteriseret ved fire haveforeninger, hvor folk bor lovligt hele året og et antal kolonihaveforeninger.

I den kommende tid vil mange nye ejerboliger i området ved den gamle Teglværkshavn dog være med til at skabe en noget mere varieret (evt. polariseret) beboersammensætning.

Samme område er hjemsted for en lang række internationale firmaers danske hovedsæder.

Stærke nyheder

Fælles træk: engagement

På trods af de store forskelle, er der naturligvis også en del fælles træk for de to områder. Her skal særligt nævnes traditionen for borgernes engagement i samfundsproblemer og -løsninger, hvilket naturligvis også har udmøntet sig på miljøområdet.

Facts om Vesterbro/Kgs. Enghave (tallene i parentes angiver gennemsnittet for kommunen som helhed):

- Der bor ca. 50.000 mennesker, hvoraf lidt over 2/3-dele bor på Vesterbro.
- 42% af befolkningen er mellem 19 og 39 år (37%).
- 17% af befolkningen over 16 år er under uddannelse (15%).
- 21,5 % af befolkningen over 16 år er udenfor arbejdsstyrken (19,5%), mens 4 % af arbejdsstyrken er ledige (3%). Hovedparten af de, der er under uddannelse tælles med i arbejdsstyrken.
- 16% af bydelens jobs er besat af folk, der er bosat i bydelen, heraf er ca. ¼ indenfor handel, hotel og restauration.
- Hver husstand tjener i gennemsnit 313.000 kr. (337.000 kr.) - heraf har ca. 60% kun 1 voksent familiemedlem.
- 55% af befolkningen er i gang med eller har fuldført en uddannelse udover grundskoleniveau (52%). De 8% heraf er en lang videregående uddannelse (8%).
Der er ca. 10% højere beskæftigelse og ca. 20% flere borgere med en videregående uddannelse på Vesterbro end i Kgs. Enghave.

10. Overordnet budget for 2008

Budget post	2008 (kr.)
Indtægter	1.350.000
Overført fra 2007	
fra GRØN VESTERBRO	150.000
fra Grøn Sydhavn	?
Øvrige indtægter	275.000
Indtægter i alt	1.775.000
Lønudgifter	1.151.062
Personale udgifter	38.000
Kontorholdsudgifter	113.500
Lokaleudgifter	157.000
Andre udgifter	28.000
Publikationer/reklameudgifter	3.000
Aktivitetsudgifter	284.000
Udgifter i alt	1.774.562
Balance	438

Budgettet er midlertidigt, idet det vil ændre sig når årsregnskab 2007 foreligger.

Stærke nyheder

NOTER:

Kontaktoplysninger

GRØN VESTERBRO/SYDHAVN
lokal Agenda 21
Valdemarsgade 4
1665 København V
www.groen-vesterbro.dk
☎ 36 922 500

“Der er ikke noget galt i at have det godt,
medens vi prøver at få det bedre”

